

1	הר"ן מסכת נדרים דף ב עמוד א
2	ושבועות כשבועות - כלומר דכינני שבועה הרי הוא כשבועה וחיילא ומהא שמעינן דשבועה לא בעיא שם אלא כיון
3	שאמר שבועה או שבועה שהיא כנויה שלא אוכל ככר זה אסור לאכלו דמתני' בכה"ג עסקינן, דאי בשהזכיר את
4	השם מאי איריא משום כנוי שבועה תיפוק לי משום הזכרת השם דאפילו בלא שבועה ובלא כנוי הוי שבועה,
5	והראיה מדאמרינן בפ' אין מעמידין (ע"ז כח) לאלהי ישראל לא מגלינא וכדאי' התם, ולקמן נמי במכילתין /נדרים/
6	(דף כב:) אמרי' מארי כולא לא טעימנא, ועוד דלמ"ד כנויין לשון שבדו הם להכי תקנו כנויין בשבועה כי היכי דלא
7	לומר שבועה לה' כדמוכח בגמ' אלמא כל שהזכיר שבועה או כנויה אפי' בלא הזכרת השם מהני, ואיכא לאקשווי
8	מדאמרינן בפ' שבעת העדות (שבועות לה:): דשבועת העדות בעיא שם וכדילפינן התם אלה אלה מסוטה, תירץ
9	ר"ת ז"ל דה"מ במושבע מפי אחרים דהא מסוטה גמרי' לה שמושבעה מפי כהן אבל במושבע מפי עצמו לא בעי'
10	שם, ותמהני עליו פה קדוש איך אמר דבר זה דהא אמרינן בס"פ שבועות שתיים בתרא (שם דף כט:): דהמוציא אמן
11	אחר שבועה כמוציא שבועה מפיו דמי וילפי' לה מסוטה דכתיב ואמרה האשה אמן אמן כלומר והויא כמושבעת מפי
12	עצמה וכמו שפרש"י ז"ל שם ובפ' שבעת העדות (שם דף ל) דאי לא אפי' מושבעת מפי אחרים לא הויא, וה"ט
13	דתנן התם דאע"ג דבשבועת בטוי דמושבע מפי אחרים פטור כל היכא שענה אמן חייב וכיון שכן דמסוטה גמרינן
14	הוה לן למימר דאפי' מושבע מפי עצמו ליבעי שם ולפיכך לא ירדתי לסוף דעתו בזה, ועוד הקשו עליו דהתם משמע
15	דאפי' במושבע מפי אחרים לא בעי שם דתנן התם /שבועות/ (דף לה) משביעני עליכם אוסרכם אני וכו' הרי אלו
16	חייבים ומסיק אב"י דה"ק משביעני עליכם בשבועה אלמא בלשון שבועה בלחוד סגי ואף על פי שרש"י ז"ל פי' שם
17	במילתיה דאב"י דמירי כשהזכיר את השם אין זה במשמעות הלשון אלא עיקרן של דברים דההיא דאמרינן
18	דשבועת העדות בעיא שם ר' חנינא בר אידי היא דגמר אלה אלה מסוטה אבל רבנן לא בעו לא שם ולא כנוי
19	וכדמוכחא מתני', וכי תנן התם ובכל הכנויין הרי אלו חייבין, לאו דבעיא שם או כנוי אלא לומר דמשביע בכנוי
20	כמשביע סתם ומהני ולא כמשביע בשמים ובארץ דתנן התם דפטורין, אלא שהראב"ד ז"ל אמר דלענין מלקות אינו
21	לוקה אלא בהזכרת השם דבכולהו לאוי דשבועה שם כתיב בהו לא תשא את שם ה' לא תשבעו בשמי אבל לענין
22	איסורא בלא שם נמי איתא.
23	רמב"ם הלכות שבועות פרק ב
24	הלכה א
25	אחד הנשבע אחד מארבעה מיני שבועות אלו מפי עצמו, ואחד המושבע מפי אחרים וענה אמן, אפילו השביעו
26	עכו"ם או קטן וענה אמן חייב, שכל העונה אמן אחר שבועה כמוציא שבועה מפיו, ואחד העונה אמן או האומר דבר
27	שענינו כענין אמן, כגון שאמר הן או מחוייב אני בשבועה זו, קיבלתי עלי שבועה זו, וכל כיוצא בזה בכל לשון הרי זה
28	כנשבע לכל דבר בין לחייבו מלקות בין לחייבו קרבן .
29	הלכה ב
30	אחד הנשבע, או שהשביעו אחר בשם המיוחד, או באחד מן הכינוין כגון שנשבע במי ששמו חנון, ובמי ששמו רחום,
31	ובמי ששמו ארך אפים, וכיוצא בהן בכל לשון הרי זו שבועה גמורה, וכן אלה וארור הרי הן שבועה, והוא שיזכיר שם
32	מן השמות או כינוי מן הכינויין, כיצד כגון שאמר באלה או ארור לה', או למי ששמו חנון, או למי ששמו רחום, מי
33	שיאכל דבר פלוני ואכלו הרי זה נשבע לשקר, וכן בשאר מיני שבועות .
34	הלכה ג
35	וכן האומר שבועה בה' או במי ששמו חנון שלא אוכל ואכל, שזו אשה והוא איש, שאין לך בידי כלום ויש לו, שאיני
36	יודע לך עדות והוא יודע ה"ז חייב. +/השגת הראב"ד/ וכן האומר שבועה בה' וכו'. א"א לא נתחווור אצלי דבר זה
37	שלא מצאתי שם מן השמות ולא כינוי מהכינויים בשבועת ביטוי ולא מצינו שם אלא בעדות ובפקדון לפי שנאמר
38	בעדות אלה וקול וילפינן אלה אלה מסוטה ופקדון תחטא תחטא מעדות אבל בשבועת ביטוי אפילו מבטא או איסר

- 1 שבועה אם אמר מבטא לא אוכל לך שבועה וכן איסר אף על פי שלא אמר לא שם ולא כינוי אם אמר לשם שבועה
2 אף על פי שלא הזכיר שם שבועה היא וכן לאו והן הן אם נתכוון ללאו והן שאמר הבורא שבועה היא וכן ימין
3 ושמאל אם נתכוון לימין ושמאל הבורא שבועה היא וה"מ לקרבן וכן נמי לבל יחל אבל למלקות בעינין שם דכתיב לא
4 תשא את שם ה' אלהיך לשוא ושבועת שקר נמי נאמר לא תשבעו בשמי לשקר וגו' +.
- 5 הלכה ד
- 6 אמר אלה או ארור או שבועה ולא הזכיר שם ולא כינוי הרי זה אסור בדבר שנשבע עליו, אבל אינו לוקה ולא מביא
7 קרבן אם עבר על שבועתו עד שיהיה בה שם מן השמות המיוחדים או כינוי מן הכינויין כמו שבארנו.
- 8 רמב"ם הלכות שבועות פרק ט
- 9 הלכה א
- 10 התובע עדין להעיד לו עדות שיתחייב הנתבע בעדותן לבדה ליתן לתובע זה ממון המטלטל, וכפרו בעדותן ונשבעו,
11 בין שנשבעו בבית דין בין שנשבעו חוץ לבית דין הרי אלו חייבין משום שבועת העדות, שהרי הפסידוהו ממון
12 בכפירתם, וכן אם השביעם התובע וכפרו בו אף על פי שלא נשבעו הן ולא ענו אמן אחר שבועתו כיון שכפרו הרי
13 אלו חייבין, והוא שישביעם בבית דין .
- 14 הלכה ב
- 15 אין העדים חייבין בשבועת העדות עד שיכפרו בעדותן בבית דין, בין שנשבעו או השביען בבית דין בין שנשבעו או
16 השביען חוץ לבית דין, והכפירה בבית דין בלבד, שנאמר אם לא יגיד ונשא עונו מקום שיגיד ויועיל הוא שאם לא
17 יגיד שם יתחייב.
- 18 רמב"ם הלכות שבועות פרק ט
- 19 הלכה י
- 20 וכן אם אמר לעדים בואו והעידו לי שיש לי מנה ביד פלוני, ואח"כ עמד בבית הכנסת והשביע כל מי שידע לו עדות
21 יבוא ויעיד ולא באו ולא העידו הרי אלו חייבין, שהרי תבען תחלה, והוא שיהיו אז בבית הכנסת ויהיה שם בית דין,
22 אבל אם לא היו בפני בית דין אם ענו אמן חייבין בשבועת העדות כשיכפרו בעדותן בבית דין ואם לא ענו אמן אינן
23 חייבין. +/השגת הראב"ד/ וכן אם אמר לעדים בואו והעידו לי וכו'. א"א המחבר הזה שנה משנתו כר"מ ואין הלכה
24 כמותו אלא בין מפי עצמו בין מפי אחרים אינן חייבין עד שיכפרו בב"ד, ועוד בין לר"מ בין לרבנן מה צורך שיהיה
25 הבית דין בבית הכנסת בשעת השבועה והלא אין מקפידין על השבועה באי זה מקום שתהיה ואין מקפידין אלא על
26 הכפירה. +
- 27 רמב"ם הלכות שבועות פרק י
- 28
- 29 הלכה טז
- 30 התובע את העדים להעיד לו וכפרו והשביען וענו אמן והשביען ארבע וחמש פעמים והן עונין אחר כל שבועה
31 ושבועה חוץ לבית דין וכשבאו לבית דין הודו והעידו הרי אלו פטורין משבועת העדות כמו שבארנו, ואם באו לבית
32 דין ועמדו בכפירתן חייבין על כל אחת ואחת מאותן השבועות שחוץ לבית דין .
33

- 1
2 הלכה יז
- 3 במה דברים אמורים בשענו אמן אבל אם לא ענו אמן אלא כפרו על כל שבועה ושבועה הואיל ולא הוציאו שבועה
4 מפייהם ולא ענו אמן הרי אלו פטורין עד שישיביעם בבית דין וכפרו בו שם כמו שבארנו. +/השגת הראב"ד/ במה
5 דברים אמורים בשענו אמן וכו'. א"א הא לא כר"מ ולא כרבנן וטעות גדולה נכנסה בו, ודע דר"מ ורבנן בשבועת
6 העדות ושבועת הפקדון מודו דשבועה גופה אפילו היתה חוץ /חוץ/ לב"ד חייב ולא פליגי אלא בכפירתם דר"מ סבר
7 שבועת העדות מפי עצמן אפילו כפרו חוץ לב"ד חייבין ואף על פי שהודו בבית דין מ"מ מפקדון גמרינן לה ודון מינה
8 ומינה ורבנן סברי כפירה בב"ד בעינן דון מינה ואוקי באתרה ובשבועת הפקדון סבר ר' מאיר מפי אחרים בעינן
9 כפירה בב"ד דומיא דעדות ואם כפר חוץ לב"ד והודה בב"ד פטור ורבנן סברי מפי אחרים כיון דכפר חייב. +
- 10 רמב"ם הלכות שבועות פרק ט
- 11 הלכה יד
- 12 כל מקום שאמרנו פטור, פטור משבועת העדות אבל חייב בשבועת ביטוי והוא שנשבע או שענה אמן אם השביעו
13 אחר שהרי נשבע על שקר, אבל המחוייב בשבועת העדות אף על פי שהוא נשבע על שקר ואף על פי שהוא מזיד
14 אינו חייב משום שבועת ביטוי אלא משום שבועת העדות בלבד, שהרי הכתוב הוציא שבועת העדות מכלל שבועת
15 ביטוי לחייב המזיד בה כשוגג בקרבן אבל לא במלקות שנאמר לאחת מאלה, במין אחד ממיני שבועות אתה מחייב
16 הנשבע ואי אתה מחייבו בשני מינין עד שיהיה חייב בדין שבועת העדות ובדין שבועת ביטוי.
- 17 רמב"ם הלכות שבועות פרק ז
- 18 הלכה א
- 19 התובע חבירו בממון שאם הודה בו יהיה חייב לשלם וכפר ונשבע, או שהשביעו התובע וכפר, הרי זה הנתבע הוא
20 חייב בשבועת הפקדון אף על פי שלא ענה אמן, שבשבועת הפקדון אחד הנשבע מפי עצמו ואחד שהשביעו אחר
21 וכפר אף על פי שלא ענה אמן חייב שכפירתו אחר שהשביעו התובע כעניית אמן.
- 22 רמב"ם הלכות שבועות פרק ה
- 23 הלכה א
- 24 מי שנשבע שזרק איש פלוני צרור לים והוא לא זרק, או שלא זרק והוא זרק, הרי זה חייב בשבועת בטוי, ואף על פי
25 שאינו בלהבא שהרי אינו יכול להשבע שיזרוק ושלא יזרוק איש פלוני, וכל מי שנשבע על אחרים שיעשו כך וכך או
26 לא יעשו אפילו היו בניו או אשתו אינו חייב בשבועת בטוי, שהרי אין בידו לא לקיים ולא לבטל, ומכין אותו מכת
27 מרדות שהרי אין בידו לקיים שבועה זו ונמצא גורם לשבועת שוא.
- 28 הלכה ב
- 29 ולמה אינו לוקה משום שבועת שוא שהרי אפשר לאותן אחרים שישמעו ממנו ותתקיים שבועתו, ונמצא כשמתרים
30 בו בעת שנשבע התראת ספק שאין לוקין עליה אלא אם כן היה לאו שבו מפורש בתורה כמו שיתבאר בהלכות
31 סנהדרין, ואין אותן אחרים נזקקין לקיים דברי זה הנשבע אלא אם כן ענו אמן כמו שבארנו.
- 32 הלכה ג
- 33 ואם קיימו דבריו הרי אלו משובחין שלא הרגילו להוציא שבועה לשוא.

- 1 הלכה ד
- 2 במה דברים אמורים כשנשבע על דבר שאינו ברשותו, כגון שנשבע ראובן על שמעון שלא ילך בסחורה או שלא
- 3 יאכל בשר וכיוצא בזה, אבל אם נשבע ראובן שלא יכנס שמעון בביתו ושלא יהנה מנכסיו ועבר שמעון ונכנס לביתו
- 4 של ראובן ונהנה מנכסיו שלא מדעת ראובן ראובן פטור שהרי הוא אנוס * ושמעון חייב שעבר על דבר האסור לו
- 5 לעשותו, שלא נשבע זה אלא על דבר שהוא ברשותו וכן כל כיוצא בזה.
- 6 רדב"ז הלכות שבועות פרק ב ה"א
- 7 בין לחייבו מלקות בין לחייבו קרבן. וה"ה חומש. ואם תאמר בשלמא שאר שבועות ניחא אבל שבועת שוא אם אמר
- 8 לו חברי משביעך אני בה' שזה האיש הוא אשה וכיוצא בזה אמאי חייב שהרי לא הוציא הוא שם שמים אלא חברי
- 9 המשביעו. וי"ל דהכא במאי עסקינן כגון שאמר זה הוא אשה ואמר חברי משביעך אני ואמר אמן הרי קיים דבריו
- 10 הראשונים ע"י שבועה ולוקה. אבל אם התחיל חברי ואמר לו משביעך אני אם זה אשה וענה אמן צל"ע אם חייב
- 11 מלקות או לא לפי שהתנא כייל להו בחדא מחתא משמע דין אחד להם. וכתב רש"י עלה דמתני' אבל לא אמר אמן
- 12 פטור כגון משביע אני עליך אם אכלת אם לא אכלת ואמר אכלתי או לא אכלתי ע"כ, ואם ענה אמן חייב, ודכותה גבי
- 13 שבועת שוא משביע אני עליך שזה אשה וענה אמן חייב הלכך הנכון שהוא חייב מלקות לפי שקיים הדבר וחברו
- 14 עבר משום ולפני עור לא תתן מכשול:
- 15 רדב"ז הלכות שבועות פרק ז
- 16 [א] התובע חברי בממון וכו'. הקדים רבינו שבועת הפקדון לשבועת העדות משום דשכיח טפי דשבועת העדות לא
- 17 שכיח דכתיב אם לא יגיד ונשא עונו ותנא הקדים שבועת העדות משום דקאי אמתני' שבועת ביטוי נהגת באנשים
- 18 ובנשים וכו' תנא שבועת העדות נהגת באנשים ולא בנשים וכו' שהיא איפכא משבועת ביטוי:
- 19 הרבש"א ב"ק נו.-
- 20 ר"י מיגא"ש לא.-מעמד ביניים של אמן, והבחנת מפי עצמו ואחרים גם לרבנן...[ויישוב תוס' לא:] [השוה ר"י מיגא"ש
- 21 כה:- ששבועה"ע רק בזדון...מה לגבי מפי אחרים...]
- 22 לא תענה
- 23 פסול רשע